

İlâhiyât

TETKİKLERİ DERGİSİ

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ

YIL: 2015/2 | SAYI: 44
ERZURUM

İlâhiyât

TETKİKLERİ DERGİSİ

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ

YIL: 2015/2 | SAYI: 44
ERZURUM

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ

ISSN: 2458-7508

İLÂHİYÂT TETKİKLERİ DERGİSİ
Journal of İlahiyât Researches
(İLTED)

İlahiyât Tetkikleri Dergisi, ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler veri tabanında dizinlenmektedir.
Journal of İlahiyât Researches has been indexed in ULAKBIM Social Sciences and Humanities Index.
İlahiyât Tetkikleri Dergisi, hakemli bir dergidir. Her yıl Haziran ve Aralık aylarında yayımlanmaktadır.
Journal of İlahiyât Researches is a semiannual (Spring and Fall) publication, operates with a blind peer referee system.

(Eski Adı: Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi)
Sayı/Issue: 44 | Dönem/Season: Temmuz/July-Aralık/December | Yıl/Year: 2015

İletişim / Communication:

Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi-25240 / Erzurum
Tel: 0 442 236 09 51- Fax: 0442 236 09 53
e-mail: ilahiyatdergi@atauni.edu.tr

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ

İLÂHİYÂT TETKİKLERİ DERGİSİ

Journal of İlâhiyât Researches

Yıl/Year: 2015/2 | Sayı/Issue: 44

ISSN: 2458-7508

(Eski Adı: Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi)

YAYIN SAHİBİ / PUBLISHER

Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Adına / On Behalf of
Ataturk University Faculty of Divinity
Prof. Dr. Davut YAYLALI (Dekan/Dean)

EDİTÖR / EDITOR in CHIEF

Prof. Dr. Ömer KARA

ALAN EDİTÖRLERİ

Prof. Dr. Davut YAYLALI (İlahiyat)
Prof. Dr. Kazım KÖKTEKİN (Edebiyat)
Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ (Eğitim)
Prof. Dr. Kenan DEMİRAYAK (Arapça)
Prof. Dr. Ahmet BEŞE (İngilizce)

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Ömer KARA (Yayın Kurulu Başkanı/Chief in Editorial Board)
Yrd. Doç. Dr. Muhammet KOÇAK (Editör Yardımcısı/Associate Editor)
Yrd. Doç. Dr. Reyhan KELEŞ (Editör Yardımcısı/ Associate Editor)
Arş. Gör. Fatimetüzzehra YAŞAR (Üye/Member)
Sadi SULAN (Üye/Member)

DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Abdullah AYDINLI (Sakarya Ü.)	Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN (Marmara Ü.)
Prof. Dr. Osman TÜRER (Kilis 7 Aralık Ü.)	Prof. Dr. Niyazi USTA (Ondokuz Mayıs Ü.)
Prof. Dr. Şamil DAĞCI (Ankara Ü.)	Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR (Amasya Ü.)
Prof. Dr. Ahmet YÜCEL (İ. 29 Mayıs Ü.)	Prof. Dr. Talat SAKALLI (S.Demirel Ü.)
Prof. Dr. Saffet KÖSE (İ. Kâtip Çelebi Ü.)	Prof. Dr. Ahmet YAMAN (Akdeniz Ü.)
Prof. Dr. İdris ŞENGÜL (Ankara Ü.)	Prof. Dr. Saffet SANCAKLI (İnönü Ü.)

44. SAYI HAKEMLERİ / REFEREES ON 44TH ISSUE

Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ	Prof. Dr. Veyis DEĞİRMENÇAY
Prof. Dr. Sadık KILIÇ	Prof. Dr. Murtaza KÖSE
Prof. Dr. Necdet ÇAĞIL	Prof. Dr. Ahmet BOSTANCI
Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ	Prof. Dr. Yusuf SANCAK
Prof. Dr. Osman YILDIZ	Prof. Dr. Davut YAYLALI
Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN	Prof. Dr. Tahsin ÖZCAN
Prof. Dr. Abdurrahman HAÇKALI	Prof. Dr. Hasan HACAK
Prof. Dr. Adem APAK	Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN
Prof. Dr. Tuncay İMAMOĞLU	Prof. Dr. Osman ELMALI
Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK	Prof. Dr. Kemal POLAT
Prof. Dr. Mustafa ALICI	Prof. Dr. Alim YILDIZ
Prof. Dr. Metin AKKUŞ	Doç. Dr. Mustafa KARAGÖZ
Doç. Dr. B. Zakir ÇOBAN	Doç. Dr. Mustafa MACİT
Doç. Dr. Adem KORUKÇU	Doç. Dr. Mustafa KAYA
Doç. Dr. Ali İhsan PALA	Yrd. Doç. Dr. M. Fatih TURAN

DİZGİ VE TASARIM / DESIGN

Rana Ajans

KAPAK / COVER DESIGN

Rana Ajans / Erzurum

Baskı Tarihi / Publication Date: Aralık / 2015

İÇİNDEKİLER

- Ömer KARA** Râgıb el-İsfahânî'nin İlmî Mirası
Râghib al-İsfahânî's Academical Heritage 9-66
-
- Zeki HALİS** Ca'l Kökünün Kur'ân-ı Kerîm'de Kullanılan Manaları
The Meanings of The Ja'l Root in the Holy Qur'an 67-102
-
- İsmail BAYER** İbn-i Kemâl'in et-Ta'rib Risâlesinde Kur'ân'da Mu'arreb Konusuna Bakışı
Ibn-i Kemal's View on the Subject of Arabization in Quran in his Treatises et-Ta'rib 103-114
-
- Orhan BAŞARAN** Ömer Nasuhî Bilmen'in Hikmet Gonceleri Adlı Eserinde Fars Edebiyatından Yapılan Alıntılar ve Kaynakları
Quotations From Persian Literature in The Work of "Hikmet Gonceleri" (Buds of Wisdom) of Umar Nasuhi Bilmen and their Sources 115-146
-
- Reyhan KELEŞ** Bosnalı Sâbit'in (ö. 1124/1712) Mi'râciyesine Hasan Servet'in (ö. 1285/1868) Yazdığı Tahmis
Hasan Servet's (d. 1285/1868) Tahmis on Bosnian Sabit's (d. 1124/1712) Mirajîyah 147-176
-
- Mustafa İsmail DÖNMEZ** Abdullah el-Hâdimî'nin (ö. 1192/1778) Şerhu Dîbâceti'n-Netâic Adlı Eserinin Değerlendirilmesi
Abdullah el-Hâdimî (d. 1192/1778) and Analysis of his Work Titled "Şerhu Dîbâceti'n-Netâic" 177-192
-
- Mücahid Cemal el-HOUT** تأملات في دفن الصحابي حجاج بن علاط في ارضروم/ قاليقلا
Sahabî Haccâc b. İlât'ın Erzurum/Kalikala'da Defni Hususunda Mülâhazalar
Considerations whether Hajjâj b. İlât had been buried in Erzurum/Kalikala 193-211

Mustafa ŐENGÜN

Anne-Babanın Mesleđine ve Ekonomik Düzeyine Göre
Gençlerde Ahlakî Olgunluk
*Moral Maturity of High School Students in terms of
Some Economic Variables*

213-225

Ali Yıldız MUSAHAN

Sovyet Rejiminin Müslümanlar Üzerindeki İnanç,
Ahlak ve Aile Politikası
*The Soviet Union's Politics of Belief, Moral and
Family on Muslims*

227-246

Cihat ŐEKER

Yahudilikte Evlilik ve Cinsellik Anlayışı/Ahlakı
*Marriage and The Conception of Sexuality/Sexual
Ethics in Judaism*

247-271

Ayhan AK

Pozitif Hukuktaki Asgarî Ücret Uygulamasının
İslam Hukuku Bağlamında Analizi
*The Analysis of the Minimum Wage Implementation
in the Context of Islamic Law*

273-301

Emrullah DUMLU

XVI. Yüzyıl Osmanlı Uleması Arasında Para Vakıfları
Etrafında Cereyan Eden Tartışmalar (Ebussuûd, İbn
Kemal- Çivizâde, Birgivi)
*The Discussions Discussed among XVI. Century
Ottoman Scholars about the Cash Waqfs
(Ebussuûd, Ibn Kemal- Çivizâde, Birgivi)*

303-337

Muammer VURAL

Dört Halife Döneminde Yasama Faaliyetinin İşleyişi ve
Bazı Yasama Örnekleri (Hz. Ömer Dönemi)
*The Functioning of The Legislation Activity
in the Period of Four Caliphs and Some Legislative
Examples (The Time of Caliph Omar)*

339-363

EDİTÖRDEN...

Atatürk Üniversitesi İlahiyât Fakültesi Dergisi, 41 yıllık geçmişi olan bir dergidir. Bu sayıdan itibaren yayın kurulu olarak dergimizin yenilenmesine ve geliştirilmesine karar vermiş bulunuyoruz. Bu bağlamda dergimizin yayın kurulu, editöryası ve sekreteryası yeniden seçildi. Bilişim ve teknoloji çağının getirmiş olduğu bir kısım gerekliliklerden dolayı yeni bir yapılanmaya girmiş durumdayız. Hedefimiz uluslararası seviyeyi yakalamaktır. Bu bağlamda hakem kurulumuzdan; danışman kurulumuza; makale değerlendirme ilkelerimizden, hakem değerlendirme formumuza, derginin isminden, dizgi ve mizanpajına kadar her şeyi yenilemeye çalışıyoruz. Bu meyanda dergimizin ismini İlahiyât Tetkikleri Dergisi olarak değiştirdik; ISSN'sini alarak kısaltmasını *İLTED* şeklinde netleştirdik. Hakem listemizi Türkiye'de her alanda makaleleri bilirkişi olarak çok ciddi bir şekilde değerlendirmeye alan hakemlerden seçmeye çalışıyoruz. Hakemlerin makaleleri değerlendirmede kendilerine yol haritası olabilecek düzeyde üzerinde bir ekip olarak çalıştığımız ve formatını oluşturduğumuz bir "Makale Değerlendirme Formu" oluşturduk. Yazım ilkelerimizi yeniden gözden geçirdik. Bunlar, sitemizde ve dergimizin arkasında yayınlanmış durumdadır. Gerek görsel gerekse içerik açısından kaliteyi yakalamak için yeni bir kapak ve formatla yayın hayatına devam etmeye karar verdik. Her bir aşamasını büyük bir ciddiyetle devam ettirmek, en büyük hedefimizdir. 44. sayımızla huzurlarınızdayız.

İlahiyât alanı başta olmak üzere Sosyal Bilimler alanındaki bütün makalelere açık olan dergimiz; iddiası olan, üreten, ciddi ve akademik usullere riayet eden makaleleriyle bütün akademisyenlere kapısını açmaktadır. Şeklinin şemasının ötesinde dergimizin kalitesinin sizlerden gelecek ciddi ve düzeyli makalelerle artacağından eminiz. Katkılarınızı bekliyoruz.

Makalelerin tasnifinde iki yol izledik. İlkinde alan tasnifi yaptık. Yayınlanacak makaleleri, alanlarına göre ayırarak peş peşe gelmelerini sağladık. Alan sıralamasını da editöryanın takdiri olarak belirledik. İkincisinde ise alan tasnifi içerisinde birkaç makale var ise akademik unvanı esas aldık.

Bu yenilenmiş sayımızla 13 makaleyle huzurunuzda çıkıyoruz. Bundan sonraki her sayımızda daha kaliteli bir dergi; daha dolgun ve etkin makalelerle devam etmeye çalışacağız. Eleştiri ve katkılarınızı bekliyoruz. Bu arada yazarlarımıza, hakemlerimize katkılarından dolayı şükranlarımızı arz ediyoruz.

Bir sonraki sayımızda buluşmak üzere...

Prof. Dr. Ömer KARA